

Ljetna škole arhivistike: *Fotografija: prepoznavanje, čuvanje, opis i digitalizacija*, Državni arhiv u Dubrovniku – Hrvatski državni arhiv u Zagrebu – ICARUS Hrvatska, Žrnovo: Arhivsko-sabirni centar Korčula – Lastovo, 19. – 21. rujna 2017.

U organizaciji Državnoga arhiva u Dubrovniku, Hrvatskoga državnog arhiva te suradnje ICARUS Hrvatska (*International Center for Archival Research*) održana je prva ljetna škola arhivistike na Korčuli. Prva ljetna škola organizirana je od 19. do 21. rujna 2017. na samom jugu Hrvatske u prostoru Arhivsko-sabirnoga centra Korčula – Lastovo.

Tema se prve ljetne škole održala pod naslovom: *Fotografija: prepoznavanje, čuvanje, opis i digitalizacija*. Program je škole organiziran s ciljem širenja znanja i iskustava u pristupu fotografiji, standardizaciji postupaka u arhivima kod prepoznavanja, čuvanja i opisivanja, ali i same digitalizacije fotografskog gradiva.

Nakon registracije, podjele promidžbenih i priručnih materijala te uvodnih riječi domaćina, prvo predavanje započinje domaćin Tonko Barčot temom »Zbirke fotografija i digitalna baza ASC Korčula – Lastovo« kojom je predstavio zbirke fotografija koje sabirni centar Korčula – Lastovo baštini te na koje su načine započeli sa sređivanjem zbirki odnosno njihovom digitalizacijom. Uslijedila je tema »Prepoznavanje fotografija« kojom je Hrvoje Gržina polaznike *Ljetne škole* uveo u povijest analogne fotografije. Martina Bagatin je temom »Zaštita fotografija« sudionike upoznala s fotografskim materijalom koji je u većini slučajeva oštećen te nam daje osnovne smjernice za dugoročnu zaštitu fotografija koja uključuje pravilno rukovanje te odgovarajuću pohranu. Nakon kratke stanke rad je nastavljen temom »Sređivanje i opis fotografije« u kojoj je Hrvoje Gržina govorio o prepoznavanju ključnih fotografskih elemenata koji su nužni da bi se fotografsko gradivo moglo vrednovati, odabrati, opisati i srediti. Postoje četiri podjele: 1. Polaritet (pozitiv ili negativ); 2. Podloga (metal, staklo, papir, film...); 3. Slika (crno-bijelo, jednobojno, ili u boji); 4. Proces (npr. dagerotipija, platinotipija...). Usvajanjem ovih temeljnih znanja vodi nas do boljšega razumijevanja elemenata o kojima ovisi značenje fotografskih dokumenata (forma, slikovni sadržaj, kontekst...), a samim se tim olakšava i odabir prikladnoga pristupa sređivanju i opisivanju. Nakon toga uslijedilo je predavanje Irene Šimić s Instituta za povijest umjetnosti (ICARUS Hrvatska) na temu »Primjeri dobrih praksi i inicijativa«. Prikazani su različiti primjeri dobrih praksi obrade, zaštite, pohrane i digitalizacije. Neki su od prikazanih primjera iz Hrvatske: Schneiderov fotografski arhiv (HAZU), *Underground City / Rudnici kulture / Museum of mining and industry of Istria*, Hrvatske željeznice – digitalizirana građa i jedan je primjer iz svijeta MoMA *Exhibition History Project*, koji se mogu pregledati na njihovim službenim internetskim stranicama.

Na kraju radnoga dijela prvog dana održana je praktična radionica na temu »Prepoznavanja i pohrane« na kojoj su se polaznici imali prilike i sami iskušati u prepoznavanju fotografskih oblika. Sposobnost ispravnoga prepoznavanja, imenovanja i međusobnoga razlikovanja analognih fotografskih oblika predstavlja nužnost za svakoga skrbnika, su-

očenoga s problemima odabiranja, sređivanja i opisivanja, kao i određivanja primjerenih uvjeta pohrane.

Drugi se dan škole nadovezao na naučeno te nadopunjuje stečena temeljna znanja na temu »Pohrana fotografija«, na kojoj je Martina Bagatin objasnila kako pravilno rukovati fotografskim materijalom koji je jako osjetljiv na uvjete okoliša (temperaturu, relativnu vlažnost zraka, zagađenost zraka te izloženost svjetlu). Pokazane su arhivske kutije, standardizirani omoti za standardne dimenzije fotografija, kao i ponudeni prijedlozi kako postupiti u zaštiti fotografija nestandardnih dimenzija. Uslijedilo je predavanje na temu »Digitalizacija« u kojem je Hrvoje Gržina predočio temeljna znanja o mogućnostima reformatiranja analognih fotografija u digitalni oblik, tehničkih rješenja za dobivanje digitalne slike kao i osnovnih parametara o kojima ovisi kakvoća digitalnoga zapisa. Nakon kratke stanke nastavljen je rad s temom »Iskustva i primjeri iz prakse« na kojoj je Irena Šimić prikazala primjere fotografskih ostavština. Prikazane su sljedeće ostavštine: Fototeka Radovana Ivančevića, Fotoarhiv Branko Balić, Dizajnerice: kontekst, produkcija, utjecaji 1930. – 1980., Fotoarhiv Nenad Gattin te Muzej za umjetnost i obrt (repozitorij ustanove). Ostavštine se razlikuju po opsegu, tipu gradiva, vremenskom rasponu i očuvanosti izvornika. Primarni je zadatak u sređivanju arhivskoga fotografskog gradiva osobnih ostavština poštivanje izvorne strukture (redosljedna nastanka gradiva) te pravilnoga načina pohrane. Gradivo se mora opremiti primarnim setom metapodataka (autor, naslov/naziv, dimenzije, materijal, izvorna napomena) kako bi se osigurali kontinuitet i kvaliteta dostupnosti primarne informacije. Uslijedilo je posljednje predavanje drugoga radnog dana *Ljetne škole* na istu temu koju je održao gost predavač Maro Grbić. Tom je prilikom iznio vlastita iskustva digitalizacije fotografskog materijala.

Poslijepodnevni je dio dana bio organiziran kao razgledavanje stare jezgre Korčule, tijekom kojeg se uz stručno vodstvo posjetilo katedralu sv. Marka, Opatsku riznicu te Gradski muzej.

Zadnji je dan škole započeo praktičnom radionicom »Digitalizacija fotografskog materijala« na kojoj su polaznici *Ljetne škole*, zahvaljujući Hrvoju Gržinu, upoznati s problematikom pripreme fotografija za digitalizaciju, potom s razlikama u skeniranju pozitiva i negativa odnosno transparentnih i reflektirajućih fotografskih oblika. Upoznajući se s različitim tehničkim parametrima (razlučivosti, dubinom boje, formatima...) o kojima treba voditi računa, polaznici su stekli uvid u načine dobivanja što kvalitetnijih master-datoteka iz kojih je kasnije moguće izraditi različite izvedene slikovne datoteke prema potrebama i željenim standardima. Također se treba voditi računa o metapodacima (identifikacijski, opisni, tehnički, strukturni) koji se mogu zapisati u same datoteke (objekte) odnosno baze podataka, a koji služe i omogućuju brži pronalazak već digitaliziranih objekata.

Nakon praktične je radionice radni dio završen podjelom potvrda polaznicima *Ljetne škole*. Škola je završena okruglim stolom na kojem je zaključeno da je fotografija na marginama arhivističke pozornosti. Zbog nedovoljna poznavanja takve vrste arhivskoga gradiva (akvizicijska politika pojedinih arhiva) i neprimjerenih uvjeta pohrane, fotografija propada i gubi se trag o vrijednom arhivskom gradivu.

Pohađanjem škole (radionice) produbljuje se već stečeno znanje, šire se iskustva i znanja s kolegama arhivistima koji imaju iste ili slične probleme u pristupu digitalizaciji. Tako dolazi i do umrežavanja užega kruga djelatnika koji rade na istim odnosno sličnim poslovima.

Program *Ljetne škole* upotpunjen je izletom istočnokorčulanskim arhipelagom.

Jakov Kmet